

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 9463
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 441
Ημερομ. Κατάθεσης: 11/9/2020

Αθήνα, 11 Σεπτεμβρίου 2020

ΕΡΩΤΗΣΗ &
ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

- Περιβάλλοντος και Ενέργειας,
- Πολιτισμού και Αθλητισμού,
- Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

ΘΕΜΑ: «Η Βοιωτία στον κλοιό της ανεξέλεγκτης συσσώρευσης ΑΠΕ: Ανεμογεννήτριες σε Παλιοβούνα, Μεγάλη Λούτσα και Κοιλιάδα των Μουσών – Φωτοβολταϊκά πάρκα στον Δήμο Λεβαδέων».

Η απανθρακοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής, μέσω της επένδυσης σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), αποτελεί αναμφισβήτητο έναν κρίσιμο εθνικό στόχο, προς την επίτευξη του οποίου η χώρα πραγματοποιεί σταθερά βήματα¹. Ωστόσο, η ανάπτυξη των ΑΠΕ πρέπει να ακολουθεί έναν συνεπή στρατηγικό σχεδιασμό, ο οποίος θα προβλέπει την ορθή κατανομή τους, αλλά και θα λαμβάνει υπόψιν μέριμνες που σχετίζονται με την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Παρ' όλα αυτά, μόλις τρεις μήνες μετά την ψήφιση του ν. 4685/2020, η Βοιωτία βιώνει την «αλλαγή παραδείγματος», που επιφέρει το συγκεκριμένο νομοθέτημα στο σύστημα αδειοδότησης των έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Τα προσφάτως κοινοποιηθέντα σχέδια για ακόμη μεγαλύτερη πυκνωση του δικτύου των ανεμογεννητριών και των φωτοβολταϊκών σταθμών σε διάφορες περιοχές της

¹ Σύμφωνα με την Έκθεση του Δικτύου REN21 («REN21's Renewables 2019 Global Status Report»), η Ελλάδα βρίσκεται, ήδη από το 2019, στην πρώτη δεκάδα των χωρών παγκοσμίως, στις οποίες το 20% της ηλεκτρικής ενέργειας παράγεται από ηλιακές και αιολικές πηγές, βλ. https://www.ren21.net/wp-content/uploads/2019/05/gsr_2019_full_report_en.pdf.

Βοιωτίας, από τις κορυφές του Ελικώνα, την Παλιοβούνα και τη Μεγάλη Λούτσα, μέχρι τον Προφήτη Ηλία και τον αρχαιολογικό χώρο της Κοιλιάδας των Μουσών, έχουν κινητοποιήσει τις τοπικές κοινότητες, οι οποίες γίνονται μάρτυρες μιας αδιάκοπης διαδικασίας υποβάθμισης του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της περιοχής στο όνομα της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Κοινή διαπίστωση όλων των Βοιωτών είναι ότι η «ανάπτυξη» αυτή ενορχηστρώνεται από τον ν. 4685/2020 με τρόπο προκλητικά άναρχο και αδιαφανή, ο οποίος δεν αντιστοιχεί σε αξιόπιστο εθνικό σχεδιασμό και δεν συνάδει με κρίσιμα περιβαλλοντικά και κοινωνικά αιτήματα.

Συγκεκριμένα, πληροφορούμαστε ότι κατατέθηκε πρόσφατα, και εν μέσω πανδημίας, αίτηση για άδεια παραγωγής έξι ανεμογεννητριών, των 3,9 MW εκάστη, επί της κορυφογραμμής της Παλιοβούνας. Αντίστοιχες αιτήσεις για τρεις ανεμογεννήτριες (δύο των 3,3 MW εκάστη, και μία των 0,9 MW) έχουν επίσης κατατεθεί από άλλες εταιρίες, πλησίον αυτής της θέσης και σε ελαφρώς μικρότερο υψόμετρο. Επισημαίνουμε δε ότι έχουν εκδοθεί πρόσφατα δύο ακόμη άδειες παραγωγής για άλλες τέσσερις ανεμογεννήτριες (μία των 3 MW και τρεις των 1,65 MW εκάστη) για τη θέση Λούτσα, δηλαδή σε πολύ μικρή απόσταση από τις δύο προηγούμενες θέσεις.

Επιπλέον, εκτός από την Παλιοβούνα, επιχειρείται και πάλι η περιβαλλοντική αδειοδότηση οκτώ ανεμογεννητριών, ισχύος 3,3 MW εκάστη, στην κορυφογραμμή της Μεγάλης Λούτσας. Η εν λόγω ενέργεια αποτελεί ουσιαστικά επανάληψη της προηγούμενης, κατά της οποίας μάλιστα, είχαν προσφύγει το 2012 στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ο Σύλλογος Ελικωνίων Επαρχίας Λιβαδειάς, ο Δικηγορικός Σύλλογος Λιβαδειάς, καθώς και άλλοι φορείς και πολίτες της περιοχής. Το ΣτΕ είχε δικαιώσει πανηγυρικά τους προσφυγόντες με την υπ' αριθ. 696/2016 απόφασή του.

Είναι σαφές ο κίνδυνος διατάραξης της περιβαλλοντικής ισορροπίας στην περιοχή, ενώ η ανάπτυξη των εγκαταστάσεων αυτών σε απόσταση αναπνοής από τους ελικώνιους οικισμούς πλήττει ευθέως την ποιότητα ζωής των κατοίκων τους. Συγκεκριμένα, οι κοινότητες Αγίας Άννας, Αγίας Τριάδας, Ελικώνα (Ζερίκι), Ευαγγελίστριας και Χωστίων (Πρόδρομος) κινδυνεύουν να βρεθούν κυριολεκτικά περικυκλωμένα από δάση ανεμογεννητριών. Η «Επιτροπή κατοίκων Αγίας Άννας» υπογραμμίζει με αγωνία «τις καταστροφικές συνέπειες των εγκαταστάσεων που υλοποιούνται σωρηδόν στην ευρύτερη περιοχή του κεντρικού Ελικώνα». Χαρακτηριστικό παράδειγμα της συνεχιζόμενης περικύκλωσης αποτελεί η σχεδιαζόμενη εγκατάσταση στη θέση «Καραμούντζι», με επτά ανεμογεννήτριες των 3,6 MW εκάστη, που αδειοδοτήθηκε τον παρελθόντα Μάρτιο, ως συνέχεια της αντίστοιχης στο Περδικοβούνι, και η οποία θα προσεγγίζει την δημοτική οδό που συνδέει την Αγία Τριάδα με την Αγία Άννα.

Ωστόσο, ο καταϊγισμός των «επιθέσεων» αυτών δεν περιορίζεται κατά του φυσικού περιβάλλοντος της Βοιωτίας, αλλά στρέφεται και κατά της πολιτιστικής κληρονομιάς της. Πράγματι, η τοπική κοινωνία πληροφορήθηκε θορυβημένη το τελευταίο διάστημα την υπό σχεδιασμό εγκατάσταση δέκα ανεμογεννητριών, τη διάνοιξη δύο νέων οδών πρόσβασης, μήκους 500 μ. εκάστη, και την κατασκευή τεσσάρων οικίσκων ελέγχου στον Ελικώνα, εντός, ή στα νότια όρια, του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου της Κοιλιάδας των Μουσών, επί της κορυφής Μαραντάλι (ή Ξάγναντο). Η αναπόφευκτη απρόσκοπτη ορατότητα των ανεμογεννητριών από την Κοιλιάδα των Μουσών θα έχει ως αποτέλεσμα την ανεπανόρθωτη αλλοίωση του τοπίου. Η δυναμική, και πλήρης επιχειρημάτων, αντίδραση του Συλλόγου Φιλοπροόδων Άσκρης «ΗΣίοδος» εναντίον του σχεδιαζόμενου έργου, η εύστοχη τοποθέτηση του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων², καθώς και η αρνητική εισήγηση της Εφορίας Αρχαιοτήτων Βοιωτίας, θέτουν το ζήτημα στην ορθή του βάση. Επίσης, προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η τοποθέτηση του Δημάρχου Αλιάρτου-Θεσπιέων, κ. Γιώργου Ντασιώτη, όπως αυτή αποτυπώνεται στη σχετική επιστολή³ του προς την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, κ. Λ. Μενδώνη, εν όψει της εισαγωγής του ζητήματος στην ημερήσια διάταξη του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Πράγματι, στην περίπτωση της Κοιλιάδας των Μουσών, αρχαία μνημεία και φυσικό περιβάλλον συνιστούν αδιαίρετη ενότητα. Το φυσικό περιβάλλον του αρχαιολογικού χώρου αποτελεί συνδυαστικό στοιχείο μεταξύ των μνημείων, ώστε αυτά να εκλαμβάνονται ως ενιαία λειτουργική και αισθητική σύνθεση, η οποία αποτελεί αντικείμενο προστασίας για λόγους δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα και με το άρθρο 24 του Συντάγματος.

Επίσης, ο καταϊγισμός των, χωρίς σχεδιασμό και σεβασμό στο περιβάλλον, επενδύσεων σε ΑΠΕ, δεν περιορίζεται μόνο στα αιολικά πάρκα, αλλά επεκτείνεται και στα φωτοβολταϊκά. Πράγματι, οι κάτοικοι των Τοπικών Κοινοτήτων Προφήτη Ηλία και Ανθοχωρίου του Δήμου Λεβαδέων, πληροφορήθηκαν πρόσφατα τα σχέδια για εγκατάσταση γιγαντιαίου φωτοβολταϊκού πάρκου, ισχύος 60 MW, στην Τ.Κ. Προφήτη Ηλία, σε απόσταση μόλις 400 μέτρων από τον οικισμό (θέση «Καστράκι»), το οποίο θα καλύπτει έκταση 550 στρεμμάτων και με συνολικό μήκος 2,3 χιλιομέτρων. Τα σχέδια αυτά προκάλεσαν ήδη την κινητοποίηση των κατοίκων και την πραγματοποίηση συγκέντρωσης διαμαρτυρίας στις 29 Αυγούστου στον Προφήτη Ηλία, καθώς και την αποστολή σχετικού εγγράφου από την πρόεδρο της Κοινότητας προς τον Δήμο Λεβαδέων, με αίτημα την άμεση ενημέρωση των κατοίκων.

² Βλ. <https://www.sea.org.gr/details.php?id=1070>.

³ Βλ. <https://tvstar.gr/deltia-typou-articles/119704-epistoli-dasioti-gia-ton-arxaiologiko-xoro-tis-koiladas-ton-mouson>.

Τέλος, η συνεχιζόμενη χωροθέτηση φωτοβολταϊκών πάρκων επί καλλιεργήσιμων εκτάσεων, με αδιαφανείς διαδικασίες, αλλά και το γεγονός ότι με πρόσφατες νομοθετικές παρεμβάσεις δίνεται η δυνατότητα να καταλαμβάνουν τα φωτοβολταϊκά όλο και μεγαλύτερες καλλιεργούμενες εκτάσεις γης χαρακτηρισμένης ως υψηλής παραγωγικότητας, έχει προκαλέσει την αντίδραση των τοπικών φορέων, καθώς τείνει να αλλοιώσει τον παραγωγικό χάρτη στον πρωτογενή τομέα. Συγκεκριμένα, ο Αγροτικός Σύλλογος Λιβαδειάς καταγγέλλει, σε πρόσφατη ανακοίνωσή του⁴, το νομοθετικό πλαίσιο που επέτρεψε στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) τη χορήγηση αδειών παραγωγής ρεύματος από φωτοβολταϊκούς και αιολικούς σταθμούς, χωρίς την υποχρέωση προσκόμισης δικαιολογητικών ιδιοκτησίας, μίσθωσης ή χρήσης γης. Συνέπεια αυτής της ρύθμισης είναι η επικράτηση ενός συστήματος αθέμητων πρακτικών, στο πλαίσιο του οποίου η αίτηση και η χορήγηση αδειών γίνεται συχνά χωρίς την προηγούμενη γνώση των ιδιοκτητών των γαιών. Ως αποτέλεσμα των επιλογών της κυβέρνησης, επομένως, τροποποιείται ο αγροτικός χώρος, οι αγρότες κάτοχοι μικρού κλήρου υπόκεινται σε ποικίλες πιέσεις με στόχο να πουλήσουν τις περιουσίες τους και αμφισβητείται το αγροτικό προϊόν και το αγροτικό οικοσύστημα σε περιοχές υψηλής παραγωγικότητας.

Ως εκ τούτων:

Επειδή εκτιμάται ότι η Βοιωτία είναι δυσανάλογα επιβαρυνμένη, σε σχέση με την υπόλοιπη ηπειρωτική χώρα, από την εγκατάσταση στο έδαφός της πυκνού δικτύου ανεμογεννητριών (σύμφωνα με εκτιμήσεις, περίπου το 17% της αιολικής ενέργειας όλης της χώρας παράγεται στην Π.Ε. Βοιωτίας, ποσοστό που θα προσεγγίσει το 30% αν εγκατασταθούν τα αιολικά πάρκα που έχουν αδειοδοτηθεί).

Επειδή κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων η Πολιτεία οφείλει να λαμβάνει υπόψη και τις σωρευτικές επιπτώσεις τόσο των ίδιων των έργων όσο και των συνοδών τους (π.χ. διάνοιξη δρόμων, εγκατάσταση δικτύων ηλεκτρικού ρεύματος) ιδιαίτερα σε δασικές περιοχές, οικοσυστήματα άξια προστασίας, αρχαιολογικούς χώρους, πλησίον οικισμών ή και σε περιοχές υψηλής παραγωγικότητας, όσον αφορά στα φωτοβολταϊκά.

Επειδή η εγκατάσταση των μεγάλης ισχύος ανεμογεννητριών σε Παλιοβούνα και Μεγάλη Λούτσα θα επιβαρύνει με ανεπίστρεπτες περιβαλλοντικές συνέπειες τις κοινότητες του Ελικώνα.

⁴ Βλ.

<https://www.siriosfm.gr/%CE%B1%CE%B3%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CF%83%CF%8D%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82-%CE%BB%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%B4%CE%B5%CE%B9%CE%AC%CF%82-%CF%87%CE%AC%CE%BF%CF%82-%CE%BC%CE%B5/>.

Επειδή οι τοπικές κοινωνίες και οι άμεσα εμπλεκόμενοι Δήμοι διαμαρτύρονται διότι δεν ενημερώνονται έγκαιρα, καθώς ο χρόνος της διαβούλευσης εξαντλείται στο στάδιο της αποστολής των διοικητικών εγγράφων, ενώ συχνά επιλέγονται για τη γνωμοδότηση των αρμόδιων αυτοδιοικητικών οργάνων οι περίοδοι υπολειτουργίας τους (όπως, η περίοδος του lock-down ή η θερινή περίοδος).

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

- 1. Προτίθενται να λάβουν υπόψιν τη βούληση των τοπικών κοινωνιών της Βοιωτίας κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση των παραπάνω έργων, ώστε να αποτραπεί η εγκατάσταση των ανεμογεννητριών σε Παλιοβούνα και Μεγάλη Λούτσα και φωτοβολταϊκών σε Προφήτη Ηλία;**
- 2. Σε ποιες ενέργειες θα προβούν ώστε να διασφαλιστεί η προστασία του ύψιστης ιστορικής και πολιτιστικής σημασίας αρχαιολογικού χώρου της Κοιλιάδας των Μουσών, σύμφωνα με την εκπεφρασμένη επιθυμία των κατοίκων, αλλά και τις τεκμηριωμένες εισηγήσεις της επιστημονικής κοινότητας;**
- 3. Ποια μέτρα σκοπεύουν να λάβουν προκειμένου οι τοπικές κοινωνίες και τα αρμόδια όργανα των ΟΤΑ να ενημερώνονται έγκαιρα για τις σχεδιαζόμενες εγκαταστάσεις ΑΠΕ στις περιοχές τους;**
- 4. Ποια μέτρα προτίθενται να λάβουν, ώστε κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση, να ληφθούν υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις όλων των έργων ΑΠΕ που σχεδιάζονται στην ευρύτερη περιοχή και αυτών που ήδη λειτουργούν;**

Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων:

Τέλος, αιτούμεθα την κατάθεση αναλυτικών στοιχείων για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (ΠΕΣΕ) συνολικά, αλλά και ανά Περιφερειακή Ενότητα, για:

- Την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ (αιολικών, φωτοβολταϊκών, γεωθερμικών, υδροηλεκτρικών),
- Τις ήδη εγκεκριμένες αδειοδοτήσεις αυτών,
- Τις ήδη κατατεθειμένες αιτήσεις αδειοδότησης αντίστοιχων έργων στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας.

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Γιώτα Πούλου
Φάμελλος Σωκράτης
Αραχωβίτης Σταύρος
Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)
Αυγέρη Θεοδώρα
Αυλωνίτης Αλέξανδρος-Χρήστος
Βαρδάκης Σωκράτης
Γιαννούλης Χρήστος
Κασιμάτη Ειρήνη (Νίνα)
Μάλαμα Κυριακή
Μάρκου Κωνσταντίνος
Μουζάλας Ιωάννης
Πολάκης Παύλος
Σαρακιώτης Ιωάννης
Σκουφά Ελισσάβετ (Μπέττυ)
Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος
Χατζηγιαννάκης Μιλτιάδης
Χρηστίδου Ραλλία